

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 298/2018-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. augusta 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou, Na Priekope 174/13, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 428/2014, za účasti Krajského súdu v Bratislave takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 428/2014 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajský súd v Bratislave je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 475,05 € (slovom štyristosedemdesiatpäť eur a päť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Tatiany Polkovej, Na Priekope 174/13, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. septembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Tatianou Polkovou, Na Priekope 174/13, Žilina, ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 77/2009, 5 Co 78/2009 a v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 428/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, z jej príloh a vyžiadaného spisu Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 15 C 83/2012 vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalobcu stranou konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 15 C 83/2012 (pôvodne pod sp. zn. 27 C 2/01, pozn.), predmetom ktorého je rozhodovanie o žalobe na ochranu osobnosti. Okresný súd rozsudkom č. k. 27 C 2/01-209 z 27. júna 2008 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č. k. 27 C 2/01-300 zo 14. novembra 2008 žalobe sťažovateľa

čiastočne vyhovel (žalovaného v 1. rade zaviazal na náhradu časti žalovanej nemajetkovej ujmy a žalobu proti žalovaným v 2. a 3. rade zamietol, pozn.).

Krajský súd rozsudkom č. k. 5 Co 77/2009, 5 Co 78/2009-347 z 5. októbra 2010 na základe odvolania sťažovateľa, ako aj žalovaného v 1. rade (okrem iného) rozsudok okresného súdu z 27. júna 2008 (v spojení s doplnčacím rozsudkom zo 14. novembra 2008) zmenil vo vyhovujúcej časti tak, že žalobu (aj) v tejto časti zamietol. Následne Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 7 Cdo 32/2011 z 20. júna 2012 rozsudok okresného súdu č. k. 27 C 2/01-209 z 27. júna 2008 v spojení s doplnčacím rozsudkom č. k. 27 C 2/01-300 zo 14. novembra 2008, ako aj rozsudok krajského súdu č. k. 5 Co 77/2009, 5 Co 78/2009-347 z 5. októbra 2010 na základe dovolania sťažovateľa zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Po vrátení veci dovolacím súdom je vec sťažovateľa okresným súdom ďalej vedená pod sp. zn. 15 C 83/2012. Rozsudkom č. k. 15 C 83/2012-60 z 21. júna 2013 okresný súd žalobu sťažovateľa v celom rozsahu zamietol. Sťažovateľ proti označenému rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal odvolanie, o ktorom krajský súd uznesením č. k. 2 Co 428/2014-128 z 15. decembra 2017 rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu č. k. 15 C 83/2012-60 z 21. júna 2013 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 77/2009, 5 Co 78/2009, ako aj v konaní vedenom sp. zn. 2 Co 428/2014, pričom svoju sťažnosť odôvodnil okrem iného takto:

„Sťažovateľ je toho názoru, že postup Krajského súdu v Bratislave vo veci vedenej pod sp. zn. 2 Co 428/2014 (predtým 5 Co 77/2009, 5 Co 78/2009) porušuje jeho základné právo priznané čl. 48 ods. 2 Ústavy SR... (ako aj) jeho základné právo priznané čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

... Vec sa nachádza v odvolacom konaní (v poradí treťom vrátane prvého odvolacieho konania proti procesnému rozhodnutiu súdu prvej inštancie) od 29. 05. 2014, teda takmer 3 roky a 4 mesiace. Odvolací súd spôsobuje prieťahy jednak absolútnou nečinnosťou ale aj neefektívnou činnosťou, o čom svedčí zrušenie jeho rozsudku č. k. 5 Co 77/2009-347, 5 Co 78/2009 z 05. 10. 2010 (v poradí prvé odvolacie konanie v merite veci) dovolacím súdom.

... Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na celkovú dĺžku konania, keď vo veci podal žalobu 10. 04. 2000 (!!!) a takmer po 17 a pol roku vo veci nie je rozhodnuté spôsobom, ktorý by odstránil stav právnej neistoty a preto je v podstate vylúčené domáhať sa nápravy administratívnym spôsobom podávaním sťažnosti na prieťahy orgánu štátnej správy súdov.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1/ Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 428/2014 (predtým 5 Co 77/2009, 5 Co 78/2009) po náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 268/07-25 zo dňa 06. 11. 2007 porušené bolo.

2/ Krajskému súdu v Bratislave prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 2 Co 428/2014 konať bez zbytočných prieťahov.

3/ [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 10.000.-EUR (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezov.

4/ Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia...“

Uznesením č. k. IV. ÚS 298/2018-25 z 3. mája 2018 ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho v sťažnosti označených práv postupom krajského súdu v (napadnutom) konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 428/2014 prijal na ďalšie

konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a v časti týkajúcej sa postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 77/2009, 5 Co 78/2009 jeho sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 15 C 83/2012 (ako aj z vyžiadaného zberného spisu krajského súdu sp. zn. 2 Co 428/2014) zistil nasledujúci priebeh (napadnutého) konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 2 Co 428/2014:

1. Okresný súd vo veci sťažovateľa meritórne rozhodol rozsudkom č. k. 15 C 83/2012-60 z 21. júna 2013, ktorým jeho žalobu v celom rozsahu zamietol.

2. Dňa 6. novembra 2013 sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu z 21. júna 2013 odvolanie.

3. Dňa 23. decembra 2013 žalovaný v 2. rade doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa.

4. Dňa 21. januára 2014 žalovaný v 1. rade doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa.

5. Dňa 29. mája 2014 okresný súd predložil spis krajskému súdu na účel rozhodnutia o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu z 21. júna 2013.

6. Dňa 18. októbra 2017 krajský súd zaslal sťažovateľovi na vyjadrenie podania žalovaných.

7. Dňa 15. decembra 2017 (t. j. už po doručení sťažnosti ústavnému súdu) krajský súd uznesením č. k. 2 Co 428/2014-128 rozhodol o odvolaní sťažovateľa tak, že rozsudok okresného súdu č. k. 15 C 83/2012-60 z 21. júna 2013 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. Dňa 23. januára 2018 krajský súd doručil spisový materiál okresnému súdu na účel ďalšieho postupu v konaní.

Ústavný súd ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti vyzval krajský súd, aby sa vyjadril k sťažnosti sťažovateľa. Na výzvu ústavného súdu reagoval predseda krajského súdu, ktorý v prípise sp. zn. 1 SprV/191/2018 z 13. apríla 2018 uviedol:

„Vec Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 15C 83/2012 bola predložená Krajskému súdu v Bratislave na konanie a rozhodnutie dňa 29. 05. 2014 a bola jej pridelená spisová značka 2 Co 428/2014.

... Predmetná vec Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 428/2014 bola odvolacím súdom rozhodnutá dňa 15. 12. 2017 uznesením č. k. 2 Co 428/2014-128 a základný súdny spis sp. zn. 1 5C 83/2012 bol uvedenému súdu prvého stupňa vrátený dňa 22. 01. 2018.

Prípisom zo dňa 04. 04. 2018 som požiadal [REDAKOVANÉ], referujúcu sudkyňu vo veci 2 Co 428/2014, o vyjadrenie k sťažnosti sťažovateľa, toto vyjadrenie zo dňa 11. 04. 2018 mi bolo predložené dňa 13. 04. 2018.

[REDAKOVANÉ] uviedla, že o podanom odvolaní sťažovateľa bolo rozhodnuté dňa 15. 12. 2017. K obsahu ústavnej sťažnosti uviedla, že predmetná vec bola tunajšiemu súdu predložená dňa 29. 5. 2014, pričom [REDAKOVANÉ] bola v období od 01. 10. 2013 do 30. 09. 2014 dočasne pridelená na výkon funkcie sudcu na Najvyšší súd Slovenskej republiky. Po ukončení dočasného pridelenia jej bolo na Krajskom súde v Bratislave okrem tejto veci ku dňu 01. 10. 2014 pridelených Dodatkami č. 10 a č. 11 k Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2014, celkovo 232 spisov, a to z roku 2012 a 2013, ako aj veci z roku 2014, ktoré boli predložené na odvolací súd skôr, ako je predmetná vec sp. zn. 2 Co 428/2014, a ktoré museli byť tiež rozhodnuté v primeranej lehote, aj s prihliadnutím na stav v oddeleniach 2 Co a 20 CoP, v ktorých bola [REDAKOVANÉ] zaradená v počte 569 nerozhodnutých vecí k tomuto obdobiu.

Ohľadne rozhodovania vecí od 01. 10. 2014 (keďže odvtedy [REDAKOVANÉ] prevzala predmetnú vec) poukázala na stav spisov v senáte 2 Co a 20 CoP v počte 569 vecí a s prihliadnutím na počet nerozhodnutých vecí v senáte nebolo možné z objektívnych dôvodov vec vybaviť v primeranej lehote, pretože prednostne bolo potrebné vybaviť staršie veci ako aj poručenské veci v oddelení 20 CoP (najmä neodkladné opatrenia, výživné a veci týkajúce sa starostlivosti o maloleté deti). Z toho dôvodu bolo potrebné uprednostniť rozhodnutie uvedených vecí, pred vecou sp. zn. 2 Co 428/2014, čo

spôsobovalo neprimeranú dĺžku konania a rozhodnutia veci sp. zn. 2 Co 428/2014 na odvolacom súde.

Podľa výkazu Krajského súdu v Bratislave bol za mesiac december 2014, teda k 01. 01. 2015 stav v senáte taký, že [REDAKOVANÉ] mala pridelených 265 nerozhodnutých vecí z celkového počtu spisov v senáte 566 spisov a priemerne 500 - 550 spisov bolo v tom čase aj v ostatných senátoch nerozhodnutých s tým, že aj nápad vecí sa mesačne prideloval do jednotlivých senátov, okrem týchto nerozhodnutých vecí.

S prihliadnutím na uvedené, podľa názoru [REDAKOVANÉ], neboli porušené práva žalobcu, ktoré namieta v uvedenej sťažnosti doručenej Ústavnému súdu SR a pokiaľ bolo povinnosťou súdov ďalej vo veci konať a doteraz vec nie je právoplatne skončená, o odvolaní žalobcu bolo na odvolacom súde rozhodnuté dňa 15. 12. 2017 a primeraná lehota nemohla byť dodržaná z dôvodu okolností objektívnej povahy, ako už bolo uvedené, vzhľadom na stav a počet spisov v senáte 2 Co a 20 CoP.

K podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa ďalej uvádzam, že tunajší súd vo veci sp. zn. 2 Co 428/2014 neeviduje sťažnosť sťažovateľa na prietahy v súdnom konaní podľa ustanovenia § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v platnom znení, a teda počas celej doby trvania odvolacieho konania nenamietal prietahy v konaní, aby zamedzil stavu právnej neistoty. V súčasnosti však stav právnej neistoty u sťažovateľa už nepretrváva, keďže odvolací súd v uvedenej veci dňa 15. 12. 2017 rozhodol. “

Sťažovateľ po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie v reakcii na vyjadrenie predsedu krajského súdu vo svojom podaní z 27. júna 2018 prostredníctvom právnej zástupkyne okrem iného uviedol:

„V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu sťažovateľ poukazuje na to, že nedostatočné personálne obsadenie všeobecného súdu a množstvo vecí, v ktorých má konať, nie sú ospravedlnením pri porušení práva strany konania priznaného čl. 48 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Konanie bez zbytočných prietahov je povinný zabezpečiť každý všeobecný súd a táto povinnosť sa vzťahuje aj na činnosť každého konajúceho sudcu. Žiaden účastník konania

nie je povinný upozorňovať sudcu na jeho povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo zákona č. 385/2000 Z. z. v znení neskorších predpisov...

Strana konania nenesie zodpovednosť za nečinnosť konkrétneho sudcu, prípadne za organizáciu práce na súde, ktorý by mal vo veci konať.“

Vzhľadom na oznámenia predsedu krajského súdu zo 14. júna 2018 a sťažovateľa z 27. júna 2018, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa v posudzovanej veci domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom (odvolacom) konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a (aj) preto v obsahu týchto

práv neexistuje zásadná odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

K základným povinnostiam súdu a sudcu patrí preto aj povinnosť zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník, resp. strana konania obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu do 30. júna 2016 vyplývala z ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (najmä z § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1) a s účinnosťou od 1. júla 2016 vyplýva zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), najmä z jeho čl. 17 a § 157 ods. 1. Podľa čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb a podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup

samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií ústavný súd posudzoval aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že hoci konanie o žalobe o ochranu osobnosti patrí k štandardnej súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, v okolnostiach konkrétneho prípadu sa môže vyznačovať zvýšenou skutkovou a právnou náročnosťou. V posudzovanej veci, vychádzajúc predovšetkým z obsahu vyžiadaného spisu súdu prvej inštancie, však podľa názoru ústavného súdu o takýto prípad nešlo. Ústavný súd v tejto súvislosti tiež poukazuje na skutočnosť, že ani z vyjadrení predsedu (odvolacieho) krajského súdu (voči postupu ktorého sťažnosť sťažovateľa smeruje) nevyplýva, že by dĺžku napadnutého konania ospravedlňoval právnou alebo faktickou zložitosťou veci. Zložitosť veci preto ústavný súd nepovažoval za skutočnosť, ktorá by podstatnejšou mierou prispela k celkovej dĺžke napadnutého konania.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania (resp. strany sporu) je druhým kritériom, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Ústavný súd po preskúmaní vyžiadaného spisu okresného súdu, ako aj vyžiadaného zberného spisu krajského súdu konštatuje, že z ich obsahu nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že správanie sťažovateľa, resp. ďalších účastníkov (strán) napadnutého konania negatívne ovplyvnilo jeho celkovú dĺžku.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho

neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z vyžiadaných spisov okresného súdu a krajského súdu vyplýva, že vec sťažovateľa bola krajskému súdu na účel rozhodnutia o odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 21. júna 2013 predložená 29. mája 2014. Krajský súd v napadnutom konaní rozhodol o podanom odvolaní rozsudkom z 15. decembra 2017, teda po viac ako tri a pol roku od predloženia veci súdom prvej inštancie. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, z ktorej vyplýva, že v závislosti od povahy konkrétnej veci možno z ústavného hľadiska v zásade považovať za akceptovateľnú dĺžku súdneho konania na jednom stupni trvajúcu dva až tri roky (napr. II. ÚS 596/2017, IV. ÚS 211/2018). Vychádzajúc z okolností posudzovanej veci, keď krajský súd po naštudovaní a preskúmaní veci, bez nutnosti vykonať ďalšie dokazovanie, resp. uskutočniť súdne pojednávanie, rozhodol o odvolaní proti meritórnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie po viac ako 42 mesiacoch od predloženia veci, ústavný súd konštatuje, že postup krajského súdu v napadnutom konaní nemožno s ohľadom na jeho celkovú dĺžku považovať za taký, ktorý by reálne naplňal práva sťažovateľa ako účastníka (resp. strany) súdneho konania garantované prostredníctvom čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vo vzťahu k argumentácii predsedu krajského súdu, ktorý vo svojom vyjadrení k sťažnosti sťažovateľa (v podstate) poukazoval na nadmernú zaťaženosť senátov krajského súdu, ktorou odôvodňoval aj neprimeranosť dĺžky napadnutého konania vo veci sťažovateľa, ústavný súd uvádza, že v podobných súvislostiach už viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu

účastníkov (strán) súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) oslabiť poukázaním na dlhodobo obmedzené personálne kapacity a nadmernú zaťaženosť príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Ústavný súd nepovažoval za akceptovateľnú ani výhradu predsedu krajského súdu, že sťažovateľ mu pred podaním sťažnosti ústavnému súdu neadresoval sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Ústavný súd totiž (rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva) vo svojej stabilizovanej judikatúre (napr. IV. ÚS 26/2012, IV. ÚS 93/2012) na požiadavke využitia prostriedkov nápravy v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy dotknutého súdu v zásade už netrvá v prípadoch, keď dĺžka namietaného konania v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bola už *prima facie* zjavne neprimeraná, pričom v už popísaných okolnostiach posudzovanej veci možno podľa názoru ústavného súdu uvedenú podmienku považovať za splnenú.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 428/2014 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Keďže v čase meritórneho prejednania sťažnosti sťažovateľa bolo napadnuté konanie (na základe uznesenia krajského súdu č. k. 2 Co 428/2014-128 z 15. decembra 2017) už právoplatne skončené, bolo už bez právneho dôvodu prikazovať krajskému súdu konať vo veci sťažovateľa bez zbytočných prietahov, a preto ústavný súd sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľ sa v posudzovanej veci domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 10 000 €, pričom svoj návrh na jeho priznanie odôvodňuje takto:

«V súlade s ust. § 50 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. v znení noviel sťažovateľ primerané finančné zadost'učinenie odôvodňuje pretrvávajúcim pocitom neistoty, pocitmi márnosti a nespravodlivosti, ktoré vyplývajú z nečinnosti odporcu. Nemožno opomenúť, že od podania žaloby uplynulo takmer 16 rokov a žalobca doteraz nedisponuje právoplatným rozhodnutím všeobecného súdu.

Sťažovateľ je toho názoru, že navrhovaná suma primeraného finančného zadost'učinenia je primeraná na zmiernenie nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla zbytočnými preťahmi konajúceho súdu.

Sťažovateľ zdôrazňuje, že právo, aby vec bola prejednaná v primeranej lehote je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru. Neskoré rozhodnutie môže pre účastníka konania vôbec stratiť zmysel, teda doslova platí „neskorá spravodlivosť nie je žiadna spravodlivosť“ (justice deleyed is justice denied). Podľa názoru sťažovateľa príliš pomalá spravodlivosť stráca kredibilitu v očiach verejnosti a účastník konania je príliš dlho vystavený neistote o výsledku procesu, úzkosti a stresu s tým spojeným. Sťažovateľ prežíva psychickú traumú spôsobenú bezdôvodnou a dlhšiu dobu trvajúcou právnou neistotou o výsledok súdneho sporu. Pri existencii ústavou priznaného práva na súdnu ochranu bez zbytočných prieťahov čas od podania žaloby ku dňu podania tejto sťažnosti (takmer 17 a pol roka) pôsobí takmer odstrašujúco pre každého, kto len uvažuje o využití ústavou priznaného práva na súdnu ochranu bez zbytočných prieťahov.»

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti preskúmvanej veci, najmä celkovú dĺžku napadnutého konania a s tým spojenú mieru intenzity zásahu do práv sťažovateľa, ktorých porušenie bolo vyslovené v bode 1 výroku tohto nálezu, význam predmetu napadnutého konania pre sťažovateľa (žaloba o ochranu osobnosti) a tiež svoju doterajšiu rozhodovaciu prax v tejto otázke, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade zodpovedá požiadavkám spravodlivosti a primeranosti priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 1 000 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ si v sťažnosti a v stanovisku k vyjadreniu predsedu krajského súdu uplatnil nárok na náhradu trov konania spojených s jeho právnym zastúpením v konaní pred ústavným súdom v celkovej sume 475,05 €, a to za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu, vyjadrenie vo veci po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie). Uplatnená náhrada trov pozostáva z odmeny za každý úkon právnej služby v sume 147,33 € (vykonaný v roku 2017), resp. 153,50 € (vykonaný

v roku 2018) a z režijného paušálu za každý úkon v sume 8,84 € (vykonaný v roku 2017), resp. 9,21 € (vykonaný v roku 2018).

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom a priznal mu úhradu trov konania v sume vyčíslenej jeho právnou zástupkyňou v súlade s príslušnými ustanoveniami vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2018